

Forhandlingen meget mere i den civile Proces end i den kriminelle. Det er i det væsentlige de Grunde, hvorpaa vort Forslag hviler; jeg overlader naturligvis til den ærede Ordfører for det andet Mindretal at motivere sit Standpunkt.

Det næste Forslag, vi komme til, er Nr. 117, der drejer sig om Syns- og Skønsmænd. Der have vi ment, at man ikke bør kunne udnævne andre til Syns- og Skønsmænd end dem, der kunne og ville aflægge Ed. Medens man nemlig med Hensyn til Vidnerne er nødt til at tage dem, som de falde, kan man forud udvælge Syns- og Skønsmændene. Hvis der er noget i Vejen for at vælge en, vil man altid kunne tage en anden, medens det samme ikke lader sig gøre med Vidnerne. Derfor have vi ment, at det er i sin Orden, at Parterne, naar der bliver Spørgsmaal om Syns- og Skønsmænd, ere berettigede til at forlange den Garanti, som ligger i Ed. — Jeg kommer saa til Ændringsforslaget under Nr. 122 til § 316. Det drejer sig om Parternes Afhøring. Hele Udvalget har været enigt om, at den ikke kan underkastes de samme Begrænsninger som Vidners Afhøring, og at der ikke kan indrømmes Parterne den samme Ret til at nægte at besvare Spørgsmaal, som der kan indrømmes Vidner, d. v. s. Ret til at nægte at svare, naar Svaret kan medføre noget Retstab for dem. Udvalget er gaaet ud fra, at naar Parten afhøres, maa han svare paa alt, hvad der kan have Indflydelse paa dens Udfald. Den Mand, der paakalder Rettens Bistand, maa ogsaa være forpligtet til aabent og ærligt at sige, hvorledes Sagen hænger sammen. Det forudsættes ogsaa paa andre Steder, at man er forpligtet til sanddru Procedure, og det er for den Sags Skyld ogsaa forudsat i den gældende Ret, skønt Sandhedspligten ikke er omgærdet med nogen videre Garanti. Derfor har hele Udvalget været enigt om, at der ikke bør gøres nogen Indskrænkning i, hvad Parterne kunne spørges om — Parterne afhøres jo som bekendt uden Ed —, hvorimod der har været nogen Meningsforskel om, hvorvidt det skulde medføre Strafansvar for Parten at give en urigtig Forklaring eller ikke. Flertallet har ment, at det var for strengt at knytte det sædvanlige Ansvar for falsk Forklaring for Retten til usandfærdige Udsagn af Parterne. Mindretallet finder derimod, at det netop er det rette at gøre det, fordi man paa den Maade vil kunne sikre sig mod, at Parterne aabenbart lyve og paa den Maade illudere Justitsen. Vi lægge ikke

megen Vægt paa, hvad der maatte blive vedtaget i denne Henseende, men Flertallet har dog fundet, at der ikke er Grund til at gaa videre end til de processuelle Tab, som kunne følge af at forklare urigtigt. Der er nemlig i Lovforslaget Hjemmel for, hvad der ogsaa stemmer med den fri Bevisbedømmelse, at afgøre Spørgsmaalet til Skade for den Part, hvis Forklaringer vise sig usande, eller hvis Forklaringer ere satte paa Skruer eller sligt.

Dernæst er der i samme Kapitel et Par andre Ændringsforslag, som maa omtales, nemlig Ændringsforslagene under Nr. 124 og 125. De angaa Spørgsmaalet om, hvorvidt man kan tillægge en Forklaring afgiven uden Ed, men under Strafansvar efter Loven, som vi jo have ment at maatte udtrykke det, samme Betydning som en virkelig aflagt Partsed. Det have vi troet, man ikke kunde; vi have ment, at en saadan, ikke af Ed ledsaget Forklaring bør der ikke tillægges nogen Gyldighed, saaledes at Sagen altsaa maa afgøres paa Grundlag af, hvad der for øvrigt er oplyst. Mindretallet er vel enigt i, at det ikke gaar an, at Sagen afgøres ved en saadan Erklæring i de specielt nævnte Tilfælde, hvor der kan forlanges Partsed, altsaa navnlig i Paternitetssager og i Sager, hvor der er Spørgsmaal om Underskrift paa et Dokument; i saadanne Sager mener ogsaa Mindretallet, at der maa forlanges Ed, og at man ikke kan lade sig nøje med mindre. Derimod finder det, at det i de Tilfælde, hvor Dommeren paa lægger Eden efter et frit Skøn over Bevisførelsens Resultat, nok kan gaa an at lade en Forsikring gælde, selv om den ikke er bekræftet med Ed, noget, som Udvalgets Flertal altsaa ikke billiger. Vor Opfattelse er den, at der til Partsed maa kræves en virkelig Ed, og at det vilde være for usikkert at afgøre Sagen blot paa Grundlag af en ikke edelig Forsikring.

Dermed har jeg, saa vidt jeg skønner, gennemgaaet alle de Ændringsforslag, som ikke ere stillede af hele Udvalget, og som ikke hænge sammen med andre Forslag, der allerede ere afgjorte eller først senere ville komme til Afgørelse.

Bærentsen: Jeg skal ligesom den ærede Ordfører for Flertallet holde mig til de Forslag, hvor der er Uenighed mellem Flertal og Mindretal. Dog skal jeg kortelig berøre et Ændringsforslag, der er stillet af hele Udvalget, nemlig Nr. 100 til § 269: Jeg maa om det sige, at det for nogle Medlemmer af Mindretallets Ved-